

Vườn Quốc Gia

BÁI TỬ LONG[?]

Hội Thảo Tập Huấn Luật Bảo Vệ Vườn Quốc Gia

Trong số này:

Đa dạng sinh học biển 2
VQG Bái Tử Long - Phạm
Tuấn Hùng, Phó giám đốc
VQG

Bảo vệ Vườn quốc gia Bái 4
Tử Long- Phạm Văn Sỹ,
Hạt trưởng Hạt kiểm lâm

Tình hình hoạt động của 5
Vườn quốc gia

Lịch năm 2003 6-7

Dự án nghiên cứu rừng của 8
Tổ chức Frontier-Vietnam-
Ted Bobsworth, Điều phối
viên dự án

Những ghi nhận bước đầu 10
về khu hệ kiến thuộc Vườn
quốc gia Bái Tử Long-Bùi
Tuấn Việt, Cán bộ Viện
sinh thái và Tài nguyên

Chương trình nâng cao 11
nhận thức- Nguyễn Đình
Ứng, Trưởng phòng Bảo
tồn

Thông báo cuộc thi thiết kế 12
Logo Vườn quốc gia

TS. Nguyễn Cử, Viện sinh thái và tài nguyên sinh vật, tại hội thảo

Trong thời gian vừa qua, cùng với sự kết hợp với Ban lãnh đạo Vườn, Dự án nâng cao nhận thức đa dạng sinh học thuộc Tổ chức Frontier-Vietnam đã tổ chức một hội thảo tập huấn cho cán bộ vườn về nâng cao việc thi hành cưỡng chế luật pháp tại Vườn quốc gia Bái Tử Long, tỉnh Quảng Ninh.

Với thời gian 3 ngày cùng bàn bạc thảo luận và trình bày các diễn giải, các đại biểu từ Vườn quốc gia và nhiều các cơ quan đoàn thể cấp huyện và xã đã tìm ra được giải pháp hiệu quả nhất để quản lý nguồn tài nguyên thiên nhiên có giá trị vô cùng phong phú của Vườn.

Hiện nay, động thực vật hoang dã trong rừng cũng như các sinh vật thủy sinh dưới biển tại Bái Tử Long đang có nguy cơ bị đe dọa bởi những hoạt động khai thác bất hợp pháp như: khai thác gỗ, săn bắn và đánh bắt. Chính vì vậy, các đại biểu dự hội thảo đã nhất trí đưa ra giải pháp chung đó là Ban lãnh đạo Vườn quốc gia cần chỉ thị cho Hạt kiểm lâm tăng cường mở rộng các hoạt động tuần tra canh gác và nhanh chóng tiến hành các hoạt động nâng cao nhận thức cộng đồng cho các xã vùng đệm

của Vườn quốc gia.

Nhiều chuyên gia đã có mặt tại hội thảo để cùng đóng góp các ý kiến cũng như các đề xuất thông qua các bài trình bày của mình. Người tham gia trình bày đầu tiên là Tiến sĩ Nguyễn Cử (Viện sinh thái và Tài nguyên sinh vật) đã bộc lộ về sự hài lòng của ông về khoá tập huấn này, theo tiến sĩ Nguyễn Cử thì hội thảo tập huấn này rất có ích cho cán bộ Vườn quốc gia Bái Tử Long trong công tác bảo vệ tính đa dạng sinh học trong khu vực.

Hội thảo lần này chỉ là nội dung đầu tiên nằm trong kế hoạch chương trình tập huấn cho cán bộ Vườn quốc gia của Dự án nâng cao nhận thức đa dạng sinh học của Tổ chức Frontier-Vietnam. Trong thời gian tới các hội thảo tập huấn sẽ tập trung vào các chủ đề như: khảo sát và đánh giá các kiểu hệ sinh thái, điều hành hoạt động của các tàu thuyền và cách thức tổ chức và tiến hành chương trình giáo dục môi trường.

Bản tin này là tập xuất bản thứ hai trong số các xuất bản hàng quý được phân phát trong phạm vi Vườn Quốc Gia và các xã vùng đệm. Mục tiêu của tập tin này là nhằm giúp cán bộ của Vườn Quốc Gia đưa thông tin một cách thường xuyên đến nhân dân trên vịnh Bái Tử Long.

ĐA DẠNG SINH HỌC BIỂN VƯỜN QUỐC GIA BÁI TỬ LONG

Phạm Tuấn Hùng

Phó Giám đốc - VQG Bái Tử Long

Vườn quốc gia Bái Tử Long bao gồm hệ sinh thái biển nằm trong vịnh Bái Tử Long thuộc vùng Đông Bắc Việt nam. Diện tích mặt biển chiếm 2/3 diện tích Vườn quốc gia. Công tác bảo tồn đa dạng sinh học biển trong Vườn Quốc gia Bái Tử Long đã được tiến hành từ những năm 2001 khi có quyết định thành lập khu bảo tồn thiên nhiên đảo Ba Mùn. Kết quả khảo sát điều tra cho thấy phần biển thuộc Vườn quốc gia có sự phong phú, đa dạng cao về thành phần các loài động biển gồm 391 loài. Trong đó hầu hết các loài động vật biển ở đây đều là các loài hải sản có giá trị kinh tế cao và mang ý nghĩa khoa học rất lớn. Sự có mặt của ấu trùng (dạng sống phù du) và sự có mặt của con non (dạng sống đáy), chúng phản ánh chu kỳ khép kín của một vòng đời các loài hải sản. Sự tồn tại của hai dạng sống đồng thời này có được nhờ những hệ sinh thái biển thuộc Vườn quốc gia, nó là nơi phân bố phát sinh, là nơi lưu giữ nguồn sống:

Cụ thể:

Động vật phù du: 51 loài

Động vật đáy: 132 loài

Cá: 19 loài

San hô: 79 loài

Số loài ghi trong Sách đỏ Việt nam: 17 loài

Do điều kiện sinh cảnh có yếu tố riêng biệt, quần thể động vật biển thuộc Vườn quốc gia có nhiều loài quý hiếm như: Bào ngư (Cửu khổng), hải sâm, sá sùng, trai ngọc, rùa...đặc biệt là loài Dugong còn gọi là Bò biển. Đây là loài thú biển

Bãi biển Bãi Dài, xã Hạ Long

thuộc bộ hải ngưu (Sirenia) thế giới đã đưa vào loài quý hiếm cần được bảo vệ. Theo nhân dân địa phương và những ngư dân đánh bắt hải sản trên vùng biển, hàng năm cứ vào tháng 10, loài Dugong xuất hiện nhiều tại khu vực Vườn quốc gia để kiếm ăn vì khu vực này có nhiều loài cỏ biển, một số loài thủy sinh là thức ăn chính của chúng.

“Với hơn 391 loài động vật biển đã đem lại sự phong phú và đa dạng sinh học cho Vườn quốc gia Bái Tử Long”

Kết quả điều tra trên đã phản ánh vùng biển Vườn quốc gia có tiềm năng đa dạng sinh học cao. Chính vì vậy, Vườn quốc gia Bái Tử Long được chọn là một trong những khu vực biển đại diện về bảo tồn biển Việt nam.

Từ khi được Thủ tướng Chính phủ quyết định thành lập Vườn quốc gia Bái Tử Long ngay từ ngày đầu thành lập cán bộ chiến sĩ đã chú trọng tới công tác

quản lý bảo vệ tốt các nguồn tài nguyên rừng, biển. Xây dựng hệ thống chuyên trách thực hiện công tác kiểm tra, kiểm soát. Vườn quốc gia đã thành lập Hạt kiểm lâm (trực thuộc) gồm ba trạm Kiểm lâm và một tổ cơ động được bố trí ở các điểm xung yếu thường xuyên kiểm tra, quan sát, ngăn chặn các nạn xâm hại tại gốc. Bên cạnh đó, Vườn quốc gia còn phối hợp chặt chẽ với các cấp chính quyền địa phương 5 xã vùng đệm, với lực lượng công an, biên phòng, quân đội, chi cục bảo vệ nguồn lợi thủy sản... trong việc tuyên truyền và thực thi pháp luật. Từ đó tệ nạn khai thác hải sản không đúng quy định, khai thác bằng chất nổ, khai thác bằng đèn cao áp...đã chấm dứt. Vườn quốc gia Bái Tử Long đã phối hợp với Tổ chức Frontier-Vietnam thực hiện hai dự án: Dự án nghiên cứu đa dạng sinh học về rừng và Dự án nâng cao nhận thức bảo vệ môi trường trong cộng đồng dân cư. Phân nghiên cứu về đa dạng sinh học biển chưa được tiến hành.

(Tiếp theo trang 3)

(Tiếp trang 2)

Tính đa dạng sinh học biển và những giá trị của nó ở Vườn quốc gia đã và đang thu hút không chỉ các cá nhân, các tổ chức nghiên cứu trong nước mà còn thu hút các tổ chức Quốc tế đến tìm hiểu và nghiên cứu về các giá trị hiện có. Việc sử dụng khôn khéo để duy trì lâu bền các nguồn lợi do hệ sinh thái mang lại cho con người là vấn

đề hết sức quan trọng mang tính khoa học. Tuy nhiên, các lĩnh vực nghiên cứu về đa dạng sinh học trong Vườn quốc gia Bái Tử Long chỉ mang tính đơn lẻ chưa mang tính tổng hợp, hệ thống, để có thể đánh giá được hiện trạng nguồn tài nguyên ở đây. Do đó vấn đề đặt ra mang tính chiến lược cần phải có một qui hoạch phát triển bền vững, xây dựng chương trình

hành động dài hạn cho công tác bảo vệ tính đa dạng sinh học biển trong Vườn quốc gia Bái Tử Long. Để làm được tiềm năng cần có sự tham gia của mọi cấp, mọi ngành, mọi tổ chức và cá nhân, các nhà khoa học, các tổ chức quốc tế trong sự nghiệp bảo vệ đa dạng sinh học, bảo vệ Vườn quốc gia, ngôi nhà chung của toàn nhân loại.

Ý NGHĨA, TẦM QUAN TRỌNG CỦA ĐA DẠNG SINH HỌC VÙNG VEN BIỂN VIỆT NAM

*Cục kiểm lâm
Bộ Nông nghiệp và
Phát triển nông thôn*

Việt nam là nước có ưu thế về tiềm năng biển nhiệt đới. Trên 3000 km bờ biển với vùng biển đặc quyền 1 triệu km² (rộng gấp 3 lần lãnh thổ trên cạn) chứa đựng những giá trị to lớn về nhiều mặt, trong đó có nguồn tài nguyên sinh vật biển là vô cùng quý giá. 1/2 lượng đạm cho quốc gia là do biển cung cấp và chủ yếu tập trung ở vùng biển nông ven bờ (với diện tích trên 200.000 km²). Xuất khẩu hải sản mang lại một nguồn ngoại tệ không nhỏ của đất nước hàng năm.

Những thống kê cho đến nay (chắc chắn là chưa thể đầy đủ) cho thấy khu hệ sinh vật vùng biển nông Việt nam khoảng 11.000 loài: 537 loài thực vật phù du, 657 loài động vật phù du, 6.377 loài động vật đáy cỡ lớn (ví dụ 2.500 loài thân mềm, 1.500 loài tôm, cua...), 2038 loài cá (riêng cá vùng san hô ven bờ và quanh đảo là 455 loài), 21 loài bò sát, 12 loài có vú (cá voi, dugong...). Nhiều loài chim, trong đó phải kể đến trên 200 loài chim trú đông tới Việt nam sinh sống theo mùa hàng năm.

Những con số trên cho thấy tầm quan trọng của đa dạng sinh học vùng biển nông ven bờ ở Việt nam. Đây là nguồn gen hết sức quý giá.

Loại hình sinh cảnh vùng bờ và biển nông ven bờ mà đặc trưng

Loài sao biển tại Vịnh Bái Tử Long

của nó là rừng ngập mặn, bãi triều lầy, bãi san hô ven bờ và quanh đảo chính là vùng sống lí tưởng cho các loài sinh vật biển. Đây cũng chính là bãi đẻ của hầu hết các động vật đáy và cá. Vì vậy chính đây là nơi cung cấp nguồn giống cho duy trì phát triển tự nhiên của nhiều loài quan trọng và tạo nguồn giống cho ngành kinh tế nuôi trồng thủy sản.

Một bộ phận hết sức quan trọng của vùng bờ biển là vùng triều bãi lầy. Việt nam có khoảng 300.000 ha bãi triều lầy thì có tới 70% (210.000 ha) được che phủ bởi rừng ngập mặn các loại với gần 100 loài cây thân mộc và nhiều loài cỏ. Tuy nhiên, hoạt động khai thác quá mức đã gây tổn hại rất nghiêm trọng về môi

trường ở vùng triều lầy. Quy hoạch sử dụng đất không hợp lý, nhất là đối với rừng ngập mặn đang là hiểm họa cho tính đa dạng sinh học vùng.

Hiện nay, số Khu bảo tồn liên quan đến bảo tồn hệ sinh thái vùng ven biển và vùng bờ nông còn quá ít. Vì vậy, việc nhanh chóng xác định và xây dựng hồ sơ ban đầu cho các khu bảo tồn biển để đưa vào hệ thống quốc gia là một việc làm hết sức cần thiết trong hàng loạt công việc cần làm để bảo tồn đa dạng sinh học vùng bờ biển cũng như toàn vùng biển Việt nam, với sự hiện diện đầy đủ các hệ sinh thái quan trọng: rừng ngập mặn và bãi triều lầy; cửa sông châu thổ; đầm phá bờ biển và các rạn san hô.

BẢO VỆ VƯỜN QUỐC GIA BÁI TỬ LONG

Phạm Văn Sỹ
Hạt trưởng Hạt kiểm
lâm VQG Bái Tử Long

Ngày 1/6/2001 Thủ tướng Chính Phủ đã quyết định chuyển hạng Khu bảo tồn thiên nhiên đảo Ba Mùn thành Vườn quốc gia Bái Tử Long, với diện tích phần đảo 6.125ha và 9.658ha mặt nước biển, tạo thành một diện tích khép kín 15.783ha. Đây là một tài sản vô giá của vùng đất lịch sử Vân Đồn nói riêng và cả nước nói chung. Đồng thời cũng là một địa chỉ hấp dẫn khách du lịch và các nhà khoa học trong và ngoài nước bởi những cảnh đẹp thiên nhiên kỳ thú và sự phong phú về giá trị đa dạng sinh học. Mục đích của Vườn quốc gia Bái Tử Long là bảo tồn thiên nhiên, mẫu chuẩn hệ sinh thái rừng-biển quốc gia, nguồn gen động vật quý hiếm, nghiên cứu khoa học, bảo vệ di tích lịch sử văn hoá và danh lam thắng cảnh, phục vụ nghỉ ngơi, du lịch, bảo vệ tính đa dạng sinh học có tính trường tồn mãi mãi cho muôn đời sau.

Nhận thức được điều đó, việc bảo vệ, bảo tồn phải được đặt lên hàng đầu, trách nhiệm này không của riêng ai mà của toàn dân, toàn xã hội, các cấp, các ngành nhưng trách nhiệm chính là của Hạt kiểm lâm Vườn quốc gia.

Để thực hiện được mục tiêu bảo tồn các giá trị của Vườn

Cán bộ Vườn quốc gia tại thực địa

quốc gia, Hạt kiểm lâm đã tham mưu cho lãnh đạo Vườn ban hành văn bản nhằm nghiêm cấm các hành vi, hoạt động làm ảnh hưởng đến hệ sinh thái rừng biển và cảnh quan, tăng cường cơ sở pháp lý cho các hoạt động bảo vệ thiên nhiên của Hạt kiểm lâm với các nội dung:

Thực hiện được các mục tiêu bảo vệ nêu trên, trong tương lai không xa, hệ sinh thái Vườn quốc gia Bái Tử Long sẽ phục hồi trạng thái nguyên thủy trước đây, với những vẻ đẹp hoang sơ và giá trị hiếm có, nổi bật trong nước và khu vực.

- ◆ Cấm các hoạt động làm ảnh hưởng đến đời sống tự nhiên của các loại động thực vật hoang dã và động thực vật thủy sinh.
- ◆ Cấm mọi hình thức đánh bắt hoặc có hành vi huỷ hoại động thực vật rừng trong ranh giới Vườn quốc gia.
- ◆ Nghiêm cấm khai thác gỗ, củi, các loại dược liệu và lâm sản phụ, việc bắn, bẫy hoặc xua đuổi các loại động vật hoang dã.
- ◆ Cấm tàu thuyền neo đậu trong vùng biển cách bờ đảo thuộc Vườn quốc gia 1km, trừ trường hợp thiên tai khẩn cấp.
- ◆ Cấm sử dụng đất rừng, diện tích biển của Vườn quốc gia để cho thuê khoán hoặc liên doanh làm thay đổi diện thế tự nhiên của rừng và biển.

TÌNH HÌNH HOẠT ĐỘNG CỦA VƯỜN QUỐC GIA BÁI TỬ LONG

Cán bộ kiểm lâm thảo luận về phương hướng hoạt động trong thời gian tới

Sau hơn 6 tháng được chính thức thành lập, Vườn quốc gia Bái Tử Long đã bắt đầu triển khai các hoạt động chính trong Vườn. Trong năm 2002 này, Ban lãnh đạo và các cán bộ chiến sỹ của Vườn đã xác định trọng tâm nhiệm vụ kế hoạch là thực hiện tốt công tác quản lý, ngăn chặn sự xâm hại, tác động của con người tới tài nguyên và cảnh quan thiên nhiên trong Vườn quốc gia. Từ đó từng bước triển khai dự án đầu tư và phát triển Vườn quốc gia.

Để thực hiện hiện nhiệm vụ trọng tâm trên, Vườn đã tiến hành tổ chức công tác xác định ranh giới Vườn quốc gia trên thực địa cũng như trên bản đồ. Tổ chức cắm mốc ranh giới Vườn quốc gia với hệ thống cột mốc, bảng mốc theo quy chuẩn của Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn. Đến nay, hệ thống bảng mốc, cột mốc đã cơ bản hoàn thành và phát huy tốt tính tích cực của nó trong công tác bảo vệ. Song song với việc xác định rõ ranh giới Vườn quốc gia, Ban lãnh đạo Vườn còn đánh giá cao tầm quan trọng của việc tiến hành các chương trình

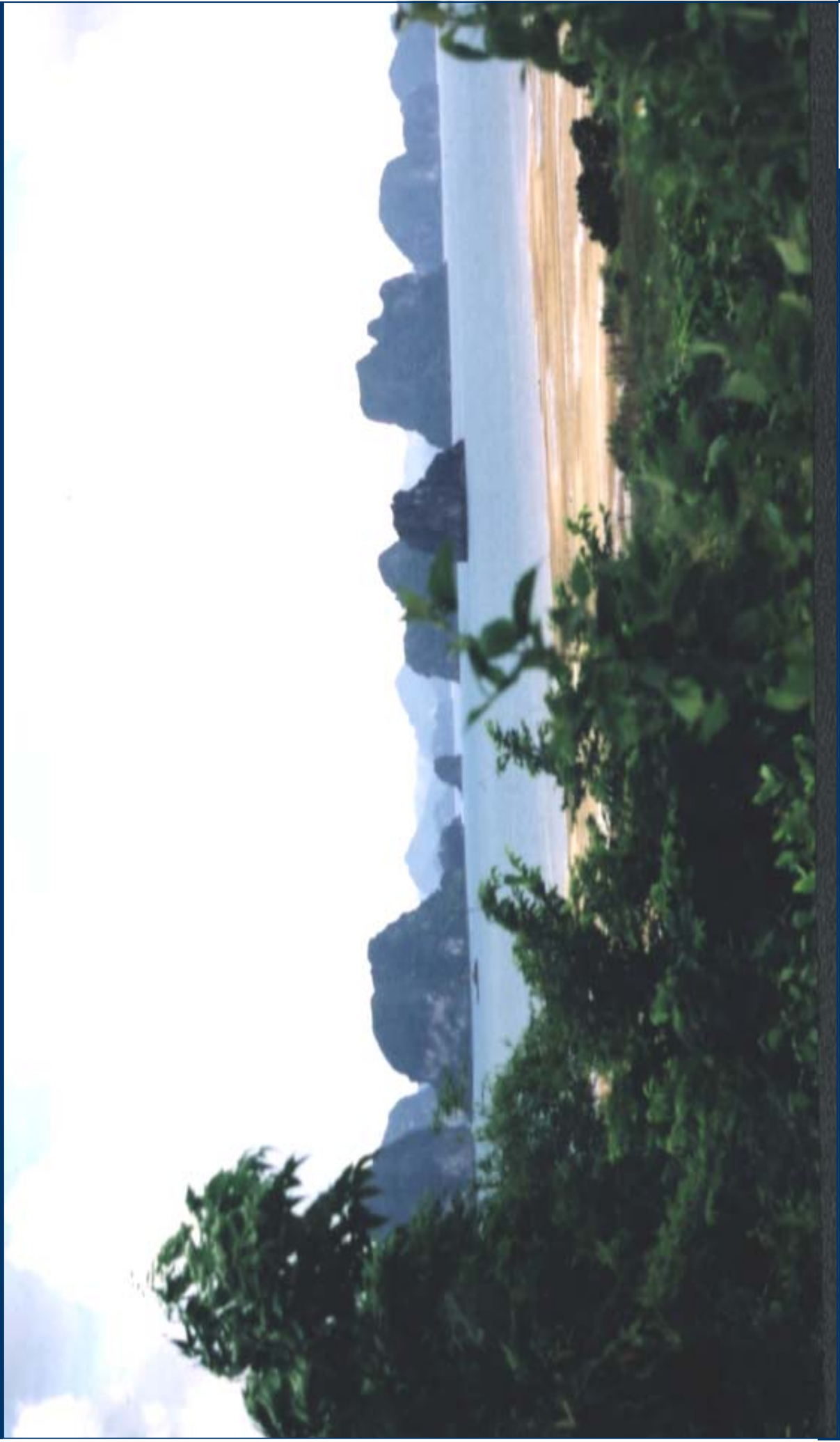
tuyên truyền giáo dục cộng đồng dân cư sống trong vùng và đặc biệt là dân cư sống trong vùng đệm về ý nghĩa và giá trị của việc bảo vệ tài nguyên rừng và biển trong khu vực.

“Ngăn chặn những tác động của con người đến tài nguyên rừng và biển. Từ đó triển khai các dự án đầu tư và phát triển Vườn”

Công tác bảo tồn và nghiên cứu khoa học cũng được chú trọng quan tâm. Đặc biệt trong thời gian qua Vườn đã phối hợp với Tổ chức Frontier-Vietnam để thực hiện Dự án nghiên cứu đa dạng sinh học tại đây. Với sự tham gia của các kỹ sư, tình nguyện viên của Anh, các giáo sư của Trường Đại học Quốc gia, Viện sinh thái và Tài nguyên sinh vật và các cán bộ khoa học của Vườn, chương trình đã bước đầu thu được những kết quả khả quan, đặc biệt là đã xác định được cơ bản mức đa dạng của các quần thể động, thực vật đặc thù phân bố trên phạm vi Vườn quốc gia. Ngoài ra, Vườn còn đang xây dựng đề cương triển khai

nghiên cứu sự phân bố, chu kỳ sinh sản và đánh giá mức độ ảnh hưởng qua lại của các loài sinh vật biển trong khu vực Vườn quốc gia. Đặc biệt đi sâu vào nghiên cứu một số loài hải sản có giá trị kinh tế cao như Bào ngư, Sáp sùng, Dugong và một số loài rùa biển, san hô, thực vật biển. Tuy nhiên, do là một đơn vị mới thành lập và đi vào hoạt động chưa lâu, trong công tác của mình còn nhiều vấn đề bất cập, Lãnh đạo Vườn quốc gia Bái Tử Long cũng như các cán bộ chiến sỹ của Vườn rất cần có sự hỗ trợ giúp đỡ của các cấp, các ngành trong quá trình triển khai các hoạt động của mình. Đặc biệt là sự hỗ trợ về cơ sở vật chất để phục vụ công tác chuyên môn của Vườn như phương tiện giao thông, phương tiện thông tin liên lạc, trụ sở cơ quan và trụ sở các trạm kiểm lâm. Ngoài ra, trong thời gian tới, rất mong có sự hợp tác chặt chẽ và giúp đỡ của UBND Huyện và UBND các xã vùng đệm và các cơ quan bảo vệ pháp luật ở địa phương trong công tác quản lý bảo vệ Vườn quốc gia và tiến hành thực hiện dự án vùng đệm.

Vườn Quốc Gia Bái Tử Long

Chúc Mừng Năm Mới 2003!

THÁNG 1

Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

OCTOBER 2001

Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

OCTOBER 2001

Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

OCTOBER 2001

Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

OCTOBER 2001

Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

OCTOBER 2001

Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

OCTOBER 2001

Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

OCTOBER 2001

Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

OCTOBER 2001

Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

OCTOBER 2001

Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

OCTOBER 2001

Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

OCTOBER 2001

Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Dự án Nghiên cứu Rừng của Tổ chức Frontier-Việt Nam

*Ted Bodsworth
Research Co-ordinator
Frontier-Vietnam*

Mục tiêu chính của dự án Dự án Nghiên cứu Rừng của Tổ chức Frontier-Việt Nam là nhằm tiến hành việc đánh giá chi tiết về đa dạng sinh học của Vườn Quốc Gia Bái Tử Long và các vùng lân cận, tạo điều kiện cho việc bảo vệ, quản lý và điều tiết môi trường trong tương lai. Công việc này cung cấp những thông tin khoa học thiết yếu cho quá trình hoà nhập với dự án nhận thức đa dạng sinh học. Ngoài việc khảo sát khoa học, vấn đề kinh tế - xã hội cũng được thực hiện thông qua việc phỏng vấn nhân dân địa phương, lãnh đạo làng xã, ngư dân, tiểu chủ và thợ săn nhằm xác định và thử nghiệm xem vấn đề bảo tồn và phát triển có thể thực hiện đối với một vườn Quốc gia mới như thế nào.

Đại đa số các công việc nghiên cứu ngoài trời được thực hiện bởi Dự án Nghiên cứu Rừng của Frontier-Việt Nam do các nhân viên nghiên cứu tình nguyện tiến hành đã đến với Việt Nam trong khoảng thời gian 10 tuần. Những nhân viên tình nguyện này cộng tác sát cánh cùng với các cán bộ của tổ chức Frontier-Việt Nam và nhà khoa học đến từ Viện Sinh thái và Tài nguyên Sinh vật - Hà Nội, những người mang trong mình những kiến thức vô giá về hệ động vật và thực vật của vùng. Ngoài ra, còn có các thành viên từ Chi cục Kiểm lâm Vườn Quốc gia cũng tham gia vào nhóm nghiên cứu, cùng học hỏi và trao đổi kiến thức và chuyên môn khảo sát.

Việc nghiên cứu thực vật rừng đã tạo ra cơ sở cho các công việc liên quan đến sinh thái. Các thảm thực vật tiêu chuẩn được nằm trong

Các cán bộ nghiên cứu khoa học của Viện Sinh thái và Tài nguyên Sinh vật và nhân viên Vườn Quốc gia đang làm việc

khu vực rừng đặc thù của hệ sinh thái Vịnh Bái Tử Long và bao quát các dạng môi trường sống, từ vùng-grung đá vôi nguyên thủy đến vùng rừng tái sinh đã bị chặt đốn nhiều. Với mỗi thảm thực vật thì tất cả các loại cây và hệ thực vật trên mặt đất được xác định bởi các chuyên gia Việt Nam cùng với những nghiên cứu liên quan đến vị trí, chiều cao, đường kính thân cây cũng như đưa ra các mô tả chi tiết về cấu trúc rừng và xu hướng ảnh hưởng của con người đến rừng.

“Nghiên cứu đa dạng sinh học cũng như việc khảo sát tình hình kinh tế-xã hội vùng đệm luôn là mục tiêu chính của dự án”

Sự đa dạng thực vật qui định về sự đa dạng động vật, bên cạnh việc khảo sát thực vật dự án Nghiên cứu rừng Việt Nam còn nghiên cứu về các nhóm động vật cụ thể như các loài chim, bướm, dơi, điều hầu, ếch nhái. Những nhóm này được xem

xét một cách kỹ lưỡng và so sánh ở Việt nam và các nước láng giềng Đông Nam á và chúng thể hiện những chỉ số tin cậy về đa dạng sinh học chung của khu vực. Trong tương lai, dự án hi vọng được mở rộng vấn đề khảo sát động, thực vật bao gồm cả trong môi trường biển và vùng thủy triều như đước, cửa sông và đầm lầy. Những môi trường này tiềm ẩn nguồn lợi ích kinh tế và sinh thái kể từ khi chúng tạo nên một sự đa dạng cho các loài động vật không xương sống, cá con và điều đó đã tạo điều kiện hỗ trợ cho ngành công nghiệp đánh bắt cá của địa phương.

Dự án Nghiên cứu Rừng của Tổ chức Frontier-Việt Nam hiện nay đã và đang được tiến hành nghiên cứu trên tất cả các đảo chính ở Vườn Quốc gia Bái Tử Long và các vùng lân cận. Chúng tôi hi vọng được tiếp tục công việc của mình đến chừng nào dự án Nhận thức đa dạng sinh học kết thúc đồng thời để lại một đội ngũ cán bộ địa phương lão luyện nhằm tiếp tục việc khảo sát và thực hiện công việc mà đã được bắt đầu trước đây.

Họp giao ban với lãnh đạo các xã vùng đệm

Lý do đằng sau việc tổ chức các cuộc họp thường kỳ với các thành viên năm xã lân cận là để đảm bảo rằng Ban quản lý Vườn Quốc gia cung cấp những thông tin rõ ràng liên quan đến các hoạt động của họ, giúp họ nhận thức được ảnh hưởng của cách hoạt động đó đến người dân địa phương và tạo điều kiện cho Vườn Quốc gia có thể điều chỉnh các chiến lược của mình dựa trên điều kiện thực tế của địa phương.

Mục tiêu của kỳ họp lần thứ hai này là nhằm cung cấp cho các đồng chí Bí thư và Chủ tịch Ủy ban Nhân dân những thông tin cập nhật của Vườn Quốc gia và tập họp được các thông tin phản hồi.

Phiên họp đã được diễn ra vào ngày 4 tháng 10 năm 2002 tại văn phòng của Vườn Quốc gia dưới sự tổ chức và tài trợ (solely) của Vườn Quốc gia cùng với sự tham dự của Ban Lãnh đạo Vườn Quốc gia, các đại diện từ năm xã lân cận và cán bộ dự án Frontier-Việt Nam.

Phiên họp được khai mạc với bài phát biểu các của thành viên trong Ban quản lý Vườn Quốc gia khái quát chung về các hoạt động của Vườn và thực trạng vấn đề bảo vệ và bảo tồn Vườn Quốc gia. Tiếp đó tổ chức Frontier - Việt Nam đã đóng góp những thông tin mới về các hoạt động của cả hai dự án Nâng cao Nhận thức Đa dạng Sinh học Vườn Quốc gia Bái Tử Long và Dự án nghiên cứu rừng Các thành phần tham dự từ các xã lân cận sau đó đã đưa ra ý kiến và tài liệu về nhiều vấn đề khác nhau.

Ban lãnh đạo và một số người dân địa phương xã Minh Châu

“Cung cấp thông tin về Vườn quốc gia và tập họp các ý kiến phản hồi từ các xã vùng đệm là mục tiêu chính của cuộc họp giao ban”

Dưới đây là tóm tắt về thông tin mà các đại diện Ủy ban Nhân dân xã đưa ra:

- ◆ Cải thiện đời sống kinh tế địa phương là vấn đề thiết yếu
- ◆ Người dân địa phương hiện đang sống bằng việc săn bắn và đốn gỗ
- ◆ Hoạt động đánh bắt cá đang làm ảnh hưởng đến lớp san hô
- ◆ Nhiều loài động vật hiện nay đang trở nên hiếm, rất ít thấy, nếu không muốn nói là không
- ◆ Người dân địa phương cần biết

thêm thông tin từ phía Vườn Quốc gia

◆ Việc nhận thức về môi trường của người dân địa phương phải được tăng cường

◆ Nhân dân địa phương cần sử dụng nguồn nhân lực của Vườn Quốc gia

◆ Phải có một sự nỗ lực trong việc thu hút đầu tư cá nhân cho vùng.

Tất cả các thành phần tham dự đều nhất trí rằng phiên họp rất bổ ích đối với họ và rằng họ sẽ phổ biến những thông tin tại các phiên họp thường kỳ. Theo đề nghị thì cuộc họp tới sẽ được tổ chức tại xã Minh Châu vào đầu tháng 12

Tóm lại, phiên họp đã đạt được mục đích của nó ở chỗ nó đã tạo điều kiện cho Vườn Quốc gia và các nhà Lãnh đạo xã đưa ra và trao đổi những thông tin về thực trạng trên quan điểm của họ.

Những Ghi Nhận Bước Đầu Về Khu Hệ Kiến Thuộc Vườn Quốc Gia Bái Tử Long

Bùi Tuấn Việt

Viên Sinh Thái và Tài Nguyên Sinh Vật

Kiến (Formicidae) là một trong số ít nhóm côn trùng được biết đến nhiều nhất trong đời sống con người. Chúng được phát hiện thấy trong tất cả những nơi cư trú, từ vùng cận cực Bắc tới vùng rừng mưa xích đạo, từ vùng đầm lầy tới vùng sa mạc cằn cỗi, từ vùng Duyên Hải tới các đỉnh cao chót vót và từ các lớp đất sâu tới ngọn cây cao vút. Khoa học đã xác định khoảng 15000 loài kiến tồn tại trên trái đất, trong đó khoảng 9000 - 10000 loài đã được mô tả (Bolton, B. , 1997). Nhiều loài kiến rất nhạy cảm với tiểu khí hậu và cấu trúc nơi cư trú, vì vậy chúng phản ứng kịp thời với những thay đổi về môi trường

(Anderson, 1990). Trong phổ rộng lớn các loài động vật đất không xương sống được gợi ý làm vật chỉ thị sinh học ở Úc, thì kiến có nhiều ưu điểm vượt trội hơn tất cả các nhóm khác trong hệ thống đánh giá môi trường chuẩn (Anderson, 1990). Nhiều nghiên cứu đã sử dụng kiến trong các chương trình kiểm kê đánh giá và kiểm soát môi trường.

“Với hơn 70 loài được khảo sát thì có không ít các loài có thể làm thuốc chữa bệnh và thực phẩm có giá trị dinh dưỡng cao”

Trong chương trình nghiên cứu

điều tra và bảo vệ tính đa dạng sinh học tại vườn quốc gia Bái Tử Long của tổ chức khám phá và bảo vệ môi trường Anh Quốc kết hợp với Viện Sinh Thái và Tài Nguyên Sinh Vật , Trung Tâm Khoa học Tự Nhiên và Công Nghệ Quốc Gia, chúng tôi đã tiến hành nghiên cứu tính đa dạng sinh học các loài kiến trong các tháng 1, 6 và tháng 10 tại các địa điểm sau: đảo Ba Mùn, Minh Châu, Trà Ngọ. Kết quả đã thu được hơn 70 loài kiến bao gồm các phân họ Ponerinae có 6 giống (*Amblyopone* , *Discothyrea*, *Gnampotogenys* *Pachycondyla*, *Diacamma*, *Odontoponera*), Phân họ Myrmicinae có 6 giống (*Cataulacus*, *Monomorium*, *Rhoptromyrmex*, *Crematogaster*, *Pheidole*, *Pheidologenton*), phân họ

(Tiếp theo trang 11)

(Tiếp trang 10)

Formicinae có 4 giống (*Camponotus*, *Paratrechina*, *Pseudolasius*, *Polyrhachis*). Kết quả trên cho thấy khu hệ kiến tại vườn quốc gia Bái Tử Long khá phong phú và có những đặc trưng riêng của vùng đảo. Trong số hơn 70 loài kiến trên có một số loài có

thể làm thực phẩm có giá trị dinh dưỡng cao và thuốc chữa bệnh cho con người.

Điều kiện tự nhiên của vùng đảo Bái Tử Long có nhiều tiềm năng bảo vệ và phát triển các loài sinh vật quý hiếm bao gồm các loài kiến phục vụ tốt cho nền kinh tế và cảnh quan du lịch.

CHƯƠNG TRÌNH NÂNG CAO NHẬN THỨC

Phạm Đình Ung
Trưởng phòng Bảo tồn
VQG Bái Tử Long

Mỗi con người chúng ta trong cuộc sống cũng như sinh hoạt đều phải cần những luồng không khí trong lành, môi trường xung quanh chúng ta phải trong sạch để đảm bảo cho cuộc sống thoải mái khoẻ mạnh. Mặt khác, con người không chỉ gắn bó với môi trường thiên nhiên mà còn gắn bó với môi trường xã hội.

Chính vì vậy, ngày 4/10/2002, Vườn quốc gia Bái Tử Long đã tổ chức một buổi hội thảo với tiêu đề “Nâng cao nhận thức đa dạng sinh học cho cộng đồng địa phương thuộc 5 xã vùng đệm của Vườn quốc gia” với sự tham gia hưởng ứng nhiệt tình của cán bộ lãnh đạo của 5 xã gồm: Minh Châu, Quan Lạn, Bản Sen, Vạn Yên và Hạ Long. Buổi hội thảo xoay quanh việc bàn bạc về phương pháp nâng cao nhận thức thông qua các buổi tập huấn cho cán bộ lãnh đạo từ cấp xã, sau đó tại các xã triển khai tới các thôn bản bằng các hình thức hội họp, học tập, tuyên truyền quảng bá bằng các hình ảnh người tốt, việc tốt của địa phương về việc làm giữ gìn bảo vệ trong sạch môi trường

Ông Lượng, Chủ tịch xã Minh Châu, tại buổi họp giao ban

xung quanh.

“Nâng cao nhận thức bảo vệ môi trường là nhiệm vụ chung của mọi người”

Song song với các hoạt động nâng cao nhận thức về môi trường tại các xã, Vườn quốc gia, Tổ chức Frontier-Vietnam và Phòng giáo dục và Đào tạo huyện Vân Đồn đã phối kết hợp để xây dựng chương trình giáo dục môi trường trong các trường học của năm xã vùng đệm. Theo đề nghị của Phòng GD&ĐT của huyện thì các môn học này sẽ được đưa vào các tiết học tự chọn và

được coi như môn học chính khoá. Đối tượng của chương trình là các em học sinh khối lớp 6 của 5 xã vùng đệm. Phòng GD&ĐT cũng đã tập trung một số giáo viên giỏi có kinh nghiệm lâu năm từ các trường trong huyện đến Vân Đồn để soạn bài giảng cho chương trình.

Vườn quốc gia Bái Tử Long không chỉ là tài sản riêng của Việt nam mà còn là tài sản chung của toàn nhân loại. Vì lẽ đó mà Ban lãnh đạo Vườn quốc gia Bái Tử Long đang ngày đêm kết hợp với các cấp chính quyền, cộng đồng địa phương cũng như các tổ chức trong và ngoài nước để bảo vệ Vườn quốc gia đúng theo đúng như ý nghĩa của nó.

CUỘC THI THIẾT KẾ BIỂU TƯỢNG

THIẾT KẾ BIỂU TƯỢNG CHÍNH THỨC CHO VƯỜN QUỐC GIA BÁI TỬ LONG VỚI GIẢI THƯỞNG LÀ MỘT BỘ ĐỒ VẼ

Vườn Quốc gia Bái Tử Long xin thông báo về cuộc thi thiết kế biểu tượng cho Vườn. Biểu tượng sẽ được sử dụng trong các xuất bản phẩm và chương trình quảng cáo của Vườn Quốc gia bao gồm cả tập bản tin này và trang Website về Bái Tử Long, nó sẽ hỗ trợ cho việc quảng bá thông tin về Vườn Quốc gia cũng như việc bảo tồn nó đến nhân dân trên khắp cả nước và thế giới. Chúng tôi mong muốn có một biểu tượng thể hiện rõ được vẻ đẹp độc đáo và giá trị bảo tồn của Vườn Quốc gia Bái Tử Long. Thiết kế có thể được sử dụng bằng bất kỳ chất liệu nào như: bút màu, chì, mực hoặc đồ họa vi tính. Điều quan trọng nhất của bản thiết kế là chất lượng và độ rõ nét mà không phải là cách vẽ. Ngoài một bộ đồ vẽ cho người thắng cuộc, hai người tiếp sau sẽ được nhận một bộ bút chì màu nước. Để giúp bạn có thêm thông tin về ý tưởng mà chúng tôi cần cho biểu tượng, chúng tôi đưa ra dưới đây một vài biểu tượng của các Vườn Quốc gia khác. Xin lưu ý rằng đó chỉ là ví dụ chứ không được sao chép lại. Chúng tôi cần một biểu tượng độc đáo và nguyên bản cho Vườn Quốc gia Bái Tử Long.

Tất cả các thiết kế đều phải đáp ứng được các điều kiện sau:

- Biểu tượng phải có hình tượng liên quan đến Vườn Quốc gia Bái Tử Long (có nghĩa là phải nói lên được môi trường thiên nhiên của Vườn : đảo, môi trường biển và/hoặc động vật sống ở Bái Tử Long như: Cá nước, cá heo hoặc gấu đen châu á).
- Chữ “Vườn Quốc gia Bái Tử Long” và “Quảng Ninh” phải thể hiện đâu đó trên biểu tượng.
- Biểu tượng phải được thể hiện trên cả bản thiết kế màu và đen trắng.
- Có thuyết minh vấn tắt về biểu tượng gửi kèm.

Hạn nộp cuối cùng là ngày 01 tháng 3 năm 2003. Các thiết kế dự thi xin gửi đến:

Frontier-Vietnam

Hòm thư: Bưu điện huyện Vân Đồn, Quảng Ninh.

Đề nghị ghi rõ tên, địa chỉ, số điện thoại (nếu có) để chúng tôi liên hệ khi thiết kế của bạn được chọn. Chúng tôi sẽ không trả lại các thiết kế không được chọn. Người thắng cuộc sẽ được thông báo trong số tiếp theo trên Bản tin của Vườn Quốc gia Bái Tử Long. Chúc bạn may mắn!

Bản tin này được thực hiện bởi Dự án Nâng cao nhận thức Đa dạng sinh học Vịnh Bái Tử Long thuộc Tổ chức Frontier-Vietnam và được tài trợ bởi Darwin Initiative, Vương quốc Anh.

Frontier-Vietnam là một dự án được kết hợp giữa Tổ chức khám phá môi trường (SEE), London và Viện sinh thái và Tài nguyên sinh vật, Hà nội

LIÊN HỆ: Email: btlb@netnam.vn ĐT: 033-874-153

www.baitulongnp.com

